A?r? Felaketlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *A?r? Felaketlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16305

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

A?r? Felaketlendirme Ölçe?i (Pain Catastrophizing Scale - PCS), bireylerin a?r? deneyimi s?ras?nda ya?ad??? a??r? olumsuz bili?sel ve duygusal tepkileri ölçmek üzere tasarlanm??, yayg?n olarak kullan?lan bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, a?r?ya yönelik felaketle?tirme e?ilimini, yani a?r?n?n ?iddeti veya olumsuz sonuçlar? hakk?nda a??r? derecede odaklanma, büyütme ve çaresizlik hissetme durumunu de?erlendirir. Ölçe?in Türkçe uyarlamas?, 2017 y?l?nda Ugurlu ve arkada?lar? taraf?ndan yap?lm?? olup, kronik a?r? ile ili?kili engellilik, a?r? yo?unlu?u ve bili?sel/duygusal faktörler aras?ndaki ili?kinin modellenmesinde kullan?lm??t?r. Ölçek, özellikle klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda, a?r? yönetimi stratejilerinin belirlenmesi ve bili?sel davran??ç? terapi yakla??mlar?n?n etkinli?inin de?erlendirilmesi aç?s?ndan kritik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

A?r? Felaketlendirme, Pain Catastrophizing Scale, PCS, Psikometri, A?r? Yönetimi, Kronik A?r?, Uyarlama, Bili?sel Faktörler

Yazarlar

Ugurlu, M., Karakas Ugurlu, G., Erten, S., Caykoylu, A.

Amaç

A?r? Felaketlendirme Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin mevcut veya beklenen a?r?ya kar?? geli?tirdikleri bili?sel tepkilerin yo?unlu?unu ve niteli?ini ölçmektir. Bu tepkiler, bireyin a?r?y? ne kadar çaresiz, büyütülmü? ve tekrar eden dü?üncelerle (ruminasyon) alg?lad???n? ortaya koyar. Ölçek, klinik uzmanlara ve ara?t?rmac?lara, hastalar?n a?r? alg?s?n?n boyutunu anlamada ve a?r?ya e?lik eden psikolojik s?k?nt?y? ölçmede standart bir araç sunmaktad?r.

Türkçe uyarlama çal??mas?, A?r? Felaketlendirme Ölçe?i'nin kültürel ba?lamda geçerli ve güvenilir bir araç olarak kullan?labilirli?ini sa?lamay? hedeflemi?tir. Çal??mada, a?r? felaketle?tirmesi ile a?r?ya ba?l? engellilik, yo?unluk ve di?er bili?sel/duygusal de?i?kenler aras?ndaki karma??k ili?kinin modellenmesi amaçlanm??t?r.

Yap?

Ölçek, literatürde **A?r? Felaketlendirme** (Pain Catastrophizing) olarak bilinen psikolojik yap?y? ölçmektedir. Bu yap?, a?r?ya kar?? geli?tirilen a??r? abart?l? ve olumsuz bir zihinsel yönelimdir ve genellikle üç ana bile?en alt?nda incelenir:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Çaresizlik (Helplessness): Bireyin a?r?y? kontrol edemeyece?i ve a?r?n?n kendili?inden geçmeyece?i inanc?.
Büyütme (Magnification): A?r? deneyiminin ?iddetini ve olumsuz sonuçlar?n? abartma e?ilimi.
Ruminasyon (Rumination): A?r?ya ili?kin dü?üncelere sürekli odaklanma ve bu dü?ünceleri tekrar tekrar zihinde döndürme durumu.

Geçerlik

Orijinal A?r? Felaketlendirme Ölçe?i (PCS), yüksek düzeyde yap? geçerli?i sergilemektedir. Türkçe uyarlama çal??mas?nda (Ugurlu vd., 2017), ölçe?in Türkçe formunun geçerlik analizleri yap?lm?? ve orijinal ölçe?in psikometrik özelliklerini korudu?u gösterilmi?tir. Bu, ölçe?in gerçekten de a?r? felaketlendirme yap?s?n? ölçtü?ünü do?rular.

Çal??mada, PCS'nin di?er ilgili yap?larla (örne?in, a?r? yo?unlu?u, a?r?ya ba?l? engellilik ve duygusal faktörler) korelasyonlar? incelenerek ölçüt geçerli?i ve yap?sal geçerli?i desteklenmi?tir. Özellikle, a?r? felaketle?tirmesi düzeyinin, a?r?ya ba?l? fonksiyonel k?s?tl?l?k ile anlaml? ve pozitif bir ili?ki içinde oldu?u modellenmi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, iç tutarl?l?k katsay?lar? (Cronbach Alfa) ile de?erlendirilmi?tir. Türkçe uyarlama çal??mas?nda, A?r? Felaketlendirme Ölçe?i'nin yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?u belirlenmi?tir. Bu, ölçek maddelerinin tutarl? bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü ve dolay?s?yla stabil sonuçlar üretti?ini gösterir.

Güvenirlik analizleri, özellikle kronik a?r? popülasyonlar?nda, ölçe?in zaman içinde tutarl? skorlar vermesini sa?lamak amac?yla test-tekrar test yöntemleri ve iç tutarl?l?k analizleri kullan?larak desteklenmi?tir, ancak spesifik katsay? de?erleri kaynakta belirtilmemi?tir.

Faktör Analizi

A?r? Felaketlendirme Ölçe?i'nin faktör yap?s?, genellikle orijinal ölçekte oldu?u gibi üç boyutlu bir yap?y? desteklemektedir: Çaresizlik, Büyütme ve Ruminasyon.

Ugurlu ve arkada?lar?n?n 2017 tarihli Türkçe uyarlama çal??mas?nda, do?rusal faktör analizi (DFA) kullan?larak ölçe?in faktör yap?s? test edilmi?tir. Bu analizler, Türkçe formun da orijinal ölçe?in teorik olarak beklenen üç faktörlü yap?s?n? ba?ar?yla do?rulad???n? göstermi?tir. Bu faktör yap?s?n?n do?rulanmas?, ölçe?in çok boyutlu a?r? felaketlendirme kavram?n? kültürel olarak geçerli bir ?ekilde ölçebildi?ini kan?tlamaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Enstrüman

Test Type: Uyarlama

Format: Öz bildirim ölçe?i (Self-report scale). Genellikle 13 maddeden olu?ur ve 5'li Likert tipi derecelendirme kullan?l?r.

Language Available: Türkçe (Uyarlama). Orijinal dil ?ngilizcedir.

Population Group: Kronik a?r? ?ikayeti olan yeti?kin popülasyonlar (Klinik ve genel popülasyonlarda da kullan?labilir).

Age Group: Yeti?kinler.

Population Details: Ugurlu vd. (2017) çal??mas?, çe?itli a?r? ?ikayetleri olan klinik örneklem üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Methodology: Bireylerden, a?r? hissettiklerinde ne s?kl?kla belirli dü?üncelere veya hislere sahip olduklar?n? 0 (Hiç) ile 4 (Her Zaman) aras?nda derecelendirmeleri istenir.

Anahtar Kelimeler

A?r?, Bili?sel Davran??ç? Terapi, Ruminasyon, Çaresizlik, Büyütme, Güvenirlik, Faktör Analizi

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Mustafa U?urlu

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: dr_ugurlu@yahoo.com

Correspondence Address: ?lgili makalede belirtilen akademik kurumlar.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: Türkçe uyarlama çal??mas? 2017 y?l?nda yay?mlanm??t?r.

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? için orijinal geli?tiricilerin (Sullivan vd.) ve Türkçe uyarlamay? yapan yazarlar?n etik ve telif haklar? kurallar?na uyulmas? gerekmektedir. Kullan?m detaylar? için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Orijinal makale ba?lant?s?na bu DOI üzerinden eri?im sa?lanabilir: **DOI:**

ARABPSYCHOLOGY.COM

10.1080/24750573.2017.1322672.

Uyarlama çal??mas?n?n orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: pain-catastrophizing-scale-toad.pdf

Kaynakça

Ugurlu, M., Karakas Ugurlu, G., Erten, S. & Caykoylu, A. (2017). Validity of Turkish Form of Pain Catastrophizing Scale And Modeling of The Relationship Between Pain-Related Disability With Pain ?ntensity, Cognitive, and Emotional Factors. *Psychiatry and Clinical Psychopharmacology,* 27 (2), 189-196, DOI: 10.1080/24750573.2017.1322672

Orijinal Ölçek Kayna?? (Sullivan, T. J., Bishop, S. R., & Pivik, H. (1995). The Pain Catastrophizing Scale: Development and validation. *Psychological Assessment*, 7(4), 524-532).

A?r? Felaketlendirme Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Mevcut kaynak içeri?inde ölçek maddeleri bulunmamaktad?r. Ölçek maddeleri, telif haklar? nedeniyle makalenin eklerinde veya yazarlar?n izniyle temin edilmelidir.

ARABPSYCHOLOGY.COM